

Krkonošská sezona

Zajímavosti
a užitečné rady
pro návštěvníky Krkonoš

Projekt Via fabrilis je zaměřený na zachování kulturního dědictví v příhraničním území.

Několikadenní pěší
přechod Krkonoš

Nový mobilní
průvodce do kapsy

Rodí se projekty
pro rodiny
s dětmi

Historie vojenského
opevnění

Čtenářská
soutěž o ceny

Technické památky
lákají
k prohlídkám

Krkonošské cyklobusy
a oficiální turistický
web www.krkonoše.eu byly
oceněny odbornou veřejností

Regionálnímu turistickému informačnímu
centru Krkonoše byl Ministerstvem pro
místní rozvoj ČR udělen certifikát I. stupně
Českého systému kvality služeb

Produkty pro rodiny s dětmi a moderní trendy Nové aktivity zapojí zájemce do mnoha činností

Krkonoše - svazek měst a obcí připravil k podpoře vyšší návštěvnosti a zatraktivnění regionu moderní projekt s názvem „Pohádkové Krkonoše a Podkrkonoší“.
V nejvyšších českých horách a jejich podhůří dosud nebyl podobný realizován.

Produkt „Krkonošovy Krkonoše a Podkrkonoší“ je zacílen především na skupinu rodin s dětmi a mládež. Bude aplikován do podmínek, které nabízí nejvyšší české hory a podhůří. Pomocí moderních trendů a technologií nabídne a podpoří zapojení návštěvníků do mnoha činností a aktivit.

Partnery projektu jsou Sdružení Podzvčičsko, Revitalizace Kuks o.p.s. a ZOO Dvůr Králové a.s.

V rámci marketingové kampaně budou vyrobeny videospoty, v rozhlasové podobě „Rozhovory s Krkonošem“, bude vytvořena internetová prezentace, soutěže pro fanoušky profilů. Budou zhotoveny trhácí mapy s tématy: „Tipy na výlety pro rodiny s dětmi a kočárky“, „Program na 4 dny“, „Co dělat, když prší“, „Atraktivita Podkrkonoší“.

Organizovány budou konference a slavnosti (např. zahájení cykloturistické sezóny a lyžařské sezóny, konference k ukončení letní a zimní sezóny, cyklojízda Podkrkonošim).

Svazek Krkonoše do projektu zahrnul i přípravu potřebných strategických dokumentů: „Program rozvoje cestovního ruchu Krkonoš“, „Akční plán Krkonoš“, „Akční plán Podkrkonoší“. Vydány budou propagační desky Krkonoš a Podkrkonoší a vyrobeny propagační tašky. Služby a výstupy (propagační materiály, mapy, webové stránky, atd.) budou poskytovány zdarma.

Propagace aktivit bude zajištěna hlavním nástrojem projektu - webovými stránkami www.krkonose.eu a www.podkrkonosi.eu, prostřednictvím nově vydávaných newsletterů - měsíčních elektronických zpravodajů o novinkách a akcích v regionu, dále prostřednictvím podporovaných sociálních sítí Facebook, Twitter a Google+, kde budou spravová-

ny profily. Na profilech budou vyhlašovány fotografické a vědomostní soutěže. Propagace projektu bude dále popularizována cílenou reklamou na facebooku, pomocí tzv. doporučených příspěvků. Prostřednictvím Google Adwords - reklamou ve vyhledávací Google pomocí zadaných klíčových slov. Internetovou prezentací, mikrostránkou kampaně „Krkonošovy Krkonoše a Podkrkonoší“. Prostřednictvím public relations a tiskových zpráv, ale i třídním press tripem do Krkonoš a Podkrkonoší pro polské novináře.

Propagační materiály, motivující k akcím, soutěžím a hrám, budou místním obyvatelům, návštěvníkům a turistům nabízeny prostřednictvím turistických informačních center, skiareálů, v cyklobusech a díky partnerům.

Ředitelka Svazku Krkonoše Kamila Hlinková k tomu doplnila: „Věříme, že projekt doplní a rozšíří nabídku, která je v území potřebná. Produktem „Krkonošovy Krkonoše a Podkrkonoší“, který bude realizován průřezově v rámci regionu od Kořenova po Žacléř, jsme pečlivě vybírali smysluplné aktivity, zacílené na početné skupiny návštěvníků, ale i místních obyvatel, na rodiny s dětmi a se současnými moderními trendy, jež využívá mládež. Cílem je kompaktní prezentace celého území, zlepšení ucelené turistické nabídky a tím i podpora rozvoje. Projekt vyžaduje spolupráci početné skupiny subjektů. Pak přinese kýžený efekt.“

Projekty regionálního rozvoje v Krkonoších může předložit každý

Řídící skupina pro rozvoj regionu Krkonoše

Součástí Integrované strategie regionálního rozvoje Krkonoš (ISRR) je materiál, koncipovaný jako manuál systému práce s ISRR. Zpracovatel Josef Miškovský k tomu uvedl: „Jedná se v podstatě o databázi toho, co se v území připravuje, co se chystá a systém, jak s informacemi, resp. databází, dále pracovat. Je to zásobník projektů, které mohou předkládat neziskové organizace, podnikatelé, města a obce i ostatní. Obsahuje Akční plán, tedy seznam projektů, které by měly být realizovány do dvou let. V současné době evidujeme cca třicet záměrů. V kategorii ostatní jich je dalších dvacet s vysokou prioritou.“

Předseda Svazku Krkonoše a starosta Vrchlabí Jan Sobotka doplnil: „Zásobník má živelnou podobu, je evidencí toho, co se v území výhledově chystá. Nejdůležitějším sdělením pro všechny je tedy otevřená možnost vkládání projektů do zásobníku pro kohokoliv. Měly by to však být projekty s celoregionálním významem či v souladu s Integrovanou strategií regionálního rozvoje Krkonoš. Rada Svazku Krkonoše má právo ke každému vyjádřit svůj postoj. U jednotlivých projektů, resp. návrhů, by měly být doplněny finanční rozvahy nebo alespoň hrubé odhady nákladů a termíny realizací jako důležité vodítko odsouhlasené Řídící skupinou ISRR Krkonoše,“ **uzavřel J. Sobotka.**

Bližší informace k ISRR Krkonoše se dozvíte na: www.rozvoj.krkonose.eu

Kampaň „Pohádkové Krkonoše a Podkrkonoší“ bude ucelená škála aktivit a možných nabídek, z nichž si bude moci návštěvník vybrat kombinaci dle vlastního zájmu. Jednotlivé produkty byly zvoleny pro využití různými cílovými skupinami (rodiny s dětmi, mladí lidé, sportovci, zahraniční turisté). Bude na každém, jak si sestaví svůj balíček a naplánuje aktivity.

Kampaň volně naváže na známé Krkonošské pohádky. Budou sestaveny příběhy Krakonoše a dalších postav, vydána razítkovací hra „Pohádkové Krkonoše“ a „Pohádkové Podkrkonoší“, vyrobeny velkoformátové postavy Krakonoše, realizovány vědomostní soutěže, questy „Putování Krakonoše“, geolokační hry, geocaching.

Děti se musí učit lyžovat

„Musíme hledat podporu povinné výuky lyžování ve školách, jinak se sníží počty potenciálních českých hostů na horách v zimě,“ upozornil Jan Sobotka

V současné době trvale a zřetelně ubývá počet dětí, které se účastní výukových školních lyžařských kurzů. Důvodů neúčasti je asi hned několik. Jedním z nich je však nepovinná účast a nedostatek rodinných finančních prostředků na platbu kurzu. Při jednání předsedy Svazku Krkonoše a starosty města Vrchlabí Jana Sobotky s Janem Boháčem, představitelem

České unie sportu ČR, zaznělo jasné stanovisko: české děti se musí začít učit lyžovat. **Jan Sobotka dokreslil:** „Na místě je všeobecná podpora pohybových aktivit dětí. Ať už se jedná o výuku lyžování, bruslení, plavání, ... Sociálně slabší však často na platbu nedosáhnou. Pokud se naše děti nebudou učit lyžovat, přestanou projevovat zájem o hory. Školní výcviky jsou v současné době

nepovinné, jsou dobrovolné. Často se však stává, že na ně rodiny nemají peníze. Proto se musíme za Krkonoše a ve spolupráci s Českou unií sportu otevřeně zasadit, aby byly výcviky součástí povinné školní výuky. Měli bychom hledat systém řešení pro školství v celé republice. Měly by zaznít návrhy na vícezdrojové financování,“ upřesnil Jan Sobotka.

Partneři (členové) Fondu cestovního ruchu

Arrakis s.r.o., Skiareál Žacléř
www.arrakis-zacler.com

B K Tour s.r.o., Hradec Králové
www.bktour.cz

Camp - Dolce - rekreační areál Trutnov-Oblanov
www.camp-dolce.cz

DIKRAM s.r.o., Skipark Mladé Buky
www.skipark-mladebuky.cz

Erika s.r.o., Hotel Gendorf Vrchlabí
www.gendorf.cz

Erlebachova bouda, Špindlerův Mlýn
www.erlebachovabouda.cz

GOLF CLUB U Hrádečku, Mladé Buky
www.grundresort.cz

Hotel Arnika, Rudník
www.amika-rudnik.cz

Hotel Labuř, Vrchlabí
www.hotellabur.eu

Hotel pod Pralesem, Mladé Buky
www.hotelpodpralesem.cz

Hotel pod Zvičinou s.r.o., Dolní Brusnice
www.hotelpodzvicinou.cz

Hotel TTC, Vrchlabí
www.hotel-ttc.cz

Hotel Večernice, Janské Lázně
www.vecernice.com

Chalupa u Medvěda, Dolní Dvůr
www.chalupaumedveda.cz

Chata Chronisko Odrodzenie, Polsko
www.schroniskoodrodzenie.pl

INGTOURS cestovní kancelář spol. s r.o., Vrchlabí • www.ingtours.cz

KAD spol. s r.o., Vrchlabí • www.kad.cz

Kolínská Bouda, Pec pod Sněžkou
www.kolinskabouda.cz

Lázeňský resort Údolí Bratrouchov a.s., Bratrouchov • www.udoli-bratrouchov.cz

MAJA Sport, Špindlerův Mlýn
www.majaspport.cz

MEGA PLUS s.r.o., Janské Lázně
www.megaplus.cz

OREA HOTELS s.r.o., - HOTEL HORAL
www.orea.cz/horal

OREA HOTELS s.r.o., - HOTEL SKLAŘ
www.orea.cz/sklar

OSNADO spol.s r.o., Svoboda nad Úpou
www.osnado.cz

Penzion Čistá, Černý Důl
www.penzion-cista.cz

Penzion Zvonicka, Pec pod Sněžkou
www.zvonicka.cz

Pivovar Hendrych, Vrchlabí
www.pivohendrych.cz

SKIMU a.s., - Ski areál Malá Úpa
www.skimu.cz

Rautis a.s., Poniklá
www.rautis.cz

REGATA ČECHY a.s., Hotel Horizont, Pec Pod Sněžkou
www.hotelhorizont.cz

Infocentrum Flora, Benecko
www.benecko.com

Friesovy boudy, Strážné
www.friesovyboudy.cz

Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu na Benecku a okolí
www.benecko.info

Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v Rokytnici nad Jizerou
www.rokytnice.com/sdruzeni

Ski areál Vrchlabí - Kněžický vrch
www.skiareal-vrchlabi.cz

Ski Pec a.s., Pec pod Sněžkou
www.skipec.com

SKIAREÁL Špindlerův Mlýn, MELIDA a.s.
www.skiareal.cz

Služby Vítkovice s.r.o., Vítkovice v Krkonoších
www.skiadrov.cz

Snowhill a.s., Herlíkovice • www.snowhill.cz

Spartak Rokytnice a.s.
www.skiareal-rokytnice.cz

Sportovní areál Harrachov a.s.
www.skiareal.com

Středisko služeb Benecko s.r.o., Skiareál
www.benecko.info

Turistické informační centrum Trutnov
www.ictrutnov.cz

ZOO Dvůr Králové a.s., Dvůr Králové nad Labem
www.zoodvurkralove.cz

turistiky, cykloturistiky a cestování

Krkonoše byly letos na únorovém Veletrhu cestovního ruchu Holiday Word v Praze vyhlášeny anketou TTTG Travel Awards v pořadí pátým „Nejoblíbenějším regionem v České republice“. Není pochyb, že do nejvyšších českých hor míří ročně miliony návštěvníků.

Pramení tu český veletok Labe. Do nebe se tyčí nejvyšší hora Sněžka. Hezké počasí vybízí z horských hřebenů a rozhledů k úžasným rozhledům. Čtvrtohorní ledovce daly vzniknout náhorním plošinám, údolím a ledovcovým karům. Z české strany je výstup k vrcholům hor pozvolnější. Při pohledu ze slezské roviny máte pocit, že míříte hodně vysoko.

Už je to dávno, kdy do Krkonoš přicházeli první lidé

Z 15. století se datuje zápis o cestě Benátčanů, Jiříka z Řánské a několika dalších tehdy ještě skutečných poutníků, motivovaných vědeckými, hospodářskými nebo úředními zájmy.

Z 16. století pochází doklad o výletech do hor od lektora jelenohorské latinské školy Kryštofa Schillinga. Kolem roku 1520 změnil výšku Sněžky a v letech 1564–1566 vždy koncem školního roku putoval se svými žáky do oblasti Krkonoš. Kolem roku 1710 se do Krkonoš na Sněž-

ku vypravila společnost lázeňských hostů z Cieplíc. Tři muži a dvě ženy s sebou vzali sluhu, dva nosiče proviantu, dva vysloužilí vojáci vyzbrojené pistolemi, puškami, mušketou a dalekohledem. Pod horami najali čtyři muže, kteří na lenošce vystlané slámou nesli dámy mající strach z jízdy na koni.

Zásadní význam pro poznání krkonošské přírody měla přírodovědná expedice z roku 1786 pod patronátem Královské učené společnosti nauk. Bota-

nikem výpravy byl Tadeáš Haenke. Cestování bylo stále považováno za náročný, namáhavý až nebezpečný podnik. Tehdejší návštěvnost hor byla J. K. E. Hoserem, autorem monografie o Krkonoších z roku 1803, odhadnuta na dva tisíce osob za rok. Postupně se rozvíjející turistika znamenala zásadní přelom v životě horalů. V průběhu třicetileté války v letech 1618–1648 začaly vznikat nové letní boudy. Přestože dlouholeté válčení přineslo úbytek obyvatel Krkonoš, budaření neustalo a po válce bylo vrchností podporováno.

Od třicátých let byly vystavěny Labská bouda, Bouda na Sněžce, Pruská, Česká, Obří bouda. **V polovině 17. století** vznikly Liščí bouda, Friesovy boudy, Klínovky,

Bouda na Pláni. První poutníci (turisti) přicházeli na Sněžku ze Slezska do vysvěcené kaple sv. Vavřince a k vysvěcenému Labskému prameni od konce 17. století. Zájem jednotlivců i procesí se postupně soustřeďoval nejen na tyto lokality, ale i na další přírodní útvary Krkonoš.

Koncem 18. století byly v Čechách rozšiřovány ideje J. J. Rousseaua, který zdůrazňoval krásu hor a přírody. Toulky a poznávání divokých přírodních scenérií hor a jejich obyvatel se stalo módou. Obyvatelé bud začali návštěvníkům poskytovat přístřeší a nabízet pohostinství. Poznali, že mo-

hou zpeněžit zemědělské produkty a domácí výrobky. Máslo, chléb, ovesné pivo. Budaři novému způsobu života přizpůsobovali i boudy doposud sloužící hospodářským účelům.

Koncem 19. století bylo u budařů možné koupit silnou masovou nebo vinnou polévku, vaječné koláčky, pivo, víno. Někteří vesničané dělali průvodce, poskytovali jednoduché informace, během cesty nosili zavazadla. Běžná byla služba vynášení majetných osob na hřebeny hor.

Z podkladů Krkonošského muzea Správy KRNAP.

Turistické zajímavosti na trase

Kotel

Nezaměnitelná dominanta západní části krkonošského hřebene (1435 m n. m.). Hora je tvořena svory a na jejich východních sklonech jsou dva výrazné kary Velká a Malá Kotelní jáma.

Hřebenová Cesta Česko-polského přátelství

Povede vás přes rozlehlá kamenná moře nejvyšší hory západních Krkonoš - Vysokého Kola (1508 m n. m.) k zajímavým skalním torům Mužské (1417 m n. m.) a po kilometru Dívčí (1414 m n. m.) kameny.

Tory a skalní hradby

Žulová skaliska a kamenné bloky hradovitěho tvaru, které odolávaly třetihornímu zvětřování. Teprve pozdějším odnosem okolních zvětralín se postupně vynořovaly nad okolní terén. Menší výchozy se nazývají tory. Rozsáhlejší výchozy označujeme jako skalní hradby - Violík, Mužské a Dívčí kameny, Polední kámen, Tvarožník.

Ambrožova vyhlídka (1325 m n. m.)

Bystřina Pančavy se zde mění v hučící Pančavský vodopád - nejhlubší vodopád v Krkonoších. Jeho voda padá do hloubky 148 m. Omráčí vás téměř letecký pohled do zeleného Labského dolu s vzácnou Schusterovou zahrádkou.

U čtyř pánů

Křížovatka turistických cest a rozhledové místo v nadmořské výšce 1339 m, kde se historicky stýkala čtyři polesí: Krausovy boudy, polesí harrachovské, rezecké a vítkovické.

Masarykova horská silnice

Vznikla před 2. světovou válkou v souvislosti s budováním vojenských obranných zařízení na hřebenech Krkonoš. Práce na silnici zaměstnala stovky místních mužů.

Malá Sněžná jáma

Pyšní se vzácnou třetihorní čedičovou žilou, žulovými uzavřeninami a vzácnou květenou.

Malý Rybník - Maly Staw

Jezičko v krásném ledovcovém karu na polské straně Krkonoš. Je veliké 2,9 ha, hluboké 6,5 metrů a zaledněné 190 dnů v roce. Kromě pstruha obecného tu žijí obojživelníci a ploštěnka horská.

Malá Úpa

Památný kostel sv. Petra a Pavla byl jako jedna z nejvýše situovaných sakrálních staveb v Čechách i na Moravě (936 m n. m.) postaven rakouským císařem Josefem II.

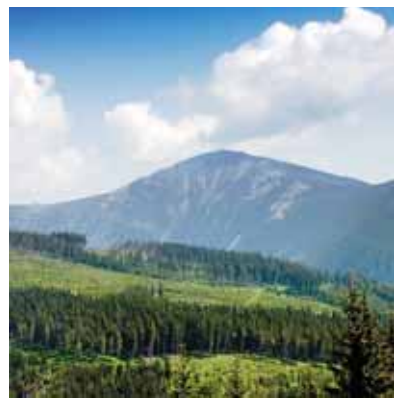
Pramen Labe

Vyhledávané památné místo s erby měst, kterými Labe protéká. Pramenná oblast evropského veletoku leží na relativně rozlehlé náhorní planině. Roste tu řada glaciálních reliktních i krkonošských endemitů. Pramen Labe byl vysvěcen v roce 1648. Do dnešní podoby bylo jeho okolí upraveno v roce 1968.

Dvorský les

Nejvyšší vrchol Rýchor (1033 m n. m.) v nejvýchodnější části Krkonoš. V blízkém okolí se nachází přírodní bukový prales.

Sněžka

Nejstarší stavbou je kaple sv. Vavřince z roku 1681. Na polské straně Sněžky stojí hotel s meteorologickou stanicí z roku 1976. V letošním roce byl zahájen provoz nové lanové dráhy. Přes extrémní klimatické podmínky na vrcholu hory žije řada unikátních organismů.

Wang

Dřevěný kostelík, původem dovezený z norské vesničky Mjøs z pohoří Jotunheimen, kde byl postaven počátkem 13. stol. V 19. stol. jej získal císař Bedřich Vilém IV. a nechal ho převézt a postavit na horním okraji města Karpacz. Jedná se o vzácnou vikingsko-románskou stavbu, vyhledávanou památku polských Krkonoš.

Mohyla Hanče a Vrbaty

Dějiště sportovní tragédie z roku 1913, kdy ve sněhové vánici zahynul během lyžařských závodů přední český lyžař Bohumil Hanč a jeho kamarád Václav Vrbata.

- 52 stran každý měsíc
- jedno číslo 47 Kč
- roční předplatné 492 Kč
- redakce Krkonoše, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí
- telefon 499 456 333
- e-mail krkonose@krap.cz
- internet <http://krkonose.krap.cz>

Klášterní zahrada

Zahrada, spojující někdejší augustiniánský klášter ve Vrchlabí a vrchlabský zámecký park, nabízí po rekonstrukci tři základní části. Prostor mezi Správou KR-NAP a stanicí pro handicapované živočichy vyplňuje nový altán, proutěný tunel s proucími rostlinami a nášlapná stezka, na které si každý může vyzkoušet rozdílné vnímání různých povrchů hmatem. Ve druhé části u rybníčka vyrostla geolo-

gická expozice pod širým nebem. Tvoří ji kusy základních krkonošských hornin a molo s oboustrannými informačními panely o geologii Krkonoš. Největším prostorem je areál za klášterní budovou. Tvoří ho rastrové záhony, představující různé typy krkonošské flóry, typickou květnatou louku Krkonoš, šterkovou lavici či typicky klášterní bylinkový záhon. Na druhé straně cesty je štěpnice starých a regionálních odrůd ovocných

stromů, které se dnes už nikde jinde než ve Vrchlabí nevidí. Zahrada je příjemným místem k procházkám. Správa KR-NAP tu realizuje některé ekologické vzdělávací programy, např. „Tma přede mnou aneb Dotkněte se Krkonoš“, ale i akce pořádané Krkonošským muzeem Správy KR-NAP. „Věřím, že si lidé zahrada užijí a že se stane i jedním z cílů, pro které mohou do Vrchlabí jezdit lidé z blízkého i vzdálenějšího okolí podobně, jako se jezdí do skvěle zrekonstruovaného areálu Františkánského kláštera v Hostinném,“ uvedl ředitel Správy KR-NAP Jan Hřebečka.

Unikátní ekocentrum

Krkonoše získaly novou vzdělávací instituci Krkonošské centrum environmentálního vzdělávání Správy KR-NAP ve Vrchlabí. Má přezdívku KRTEK. Vybrali ji lidé ve veřejném hlasování.

„Od první myšlenky až do současnosti trval projekt pět let,“ propočel ředitel Správy KR-NAP Jan Hřebečka. „Dům je navržen s ambicí vytvořit stavbu, která by mohla být příkladem ekologického přístupu k architektuře a trvale udržitelného využívání krajiny. Je místem osvěty a diskusí nad ekologickou problematikou, pro vzdělávání a výchovu dětí, mládeže i dospělých. Získají hlubší povědomí o přírodě a krajině i respekt k hodnotám přírodního bohatství.“ Stavba je zapuštěná do země a prostřednictvím zelené střechy z horských rozchodníků je harmonicky napojena na krajinu zámeckého parku. Tvar vychází z geometrie pohoří Krkonoš. Kromě jedinečného tvaru je dům mimořádný i v řadě dalších prvků. Světovým unikátem jsou prosklené části fasády. Původní požadavek na 4,3 m vysoké nedělené protipožární sklo se ukázal jako téměř neproveditelný. Dodavatel proto vyvinul technologii na výrobu takového skla. Nyní je v Evropě jediný, kdo to dokáže.

Nový objekt je místem k pořádání veřejných přednášek a konferencí. Disponuje

výstavním prostorem, knihovnou, ekopopradnou. Díky použití širokouhlého plátna a prostorového zvuku má parametry malého kinosálu. K výuce slouží laboratoř a učebna.

Pro KRTEK je vytvořeno osmero speciálních programů: Geoprogram – využívá geoexpozice v Klášterní zahradě a zabývá se geologií Krkonoš; Pedoprogram – představuje vybrané vlastnosti půdy; Pomoprogram – se zabývá odrůdami starých ovocných odrůd z klášterní štěpnice; Aquaprogram – voda, její vlastnosti a to co v ní plave; Botanoprogram – o rostlinách, které pomáhají dělat KR-NAP národním parkem; Herbaprogram – o bylinách, kterými se naši předci léčili; Manuprogram – o tom, že pracovat se dá nejen hlavou, ale také rukama; Parkoprogram – o dendrologických unikátech vrchlabského zámeckého parku.

Připraven je cyklus programů pro veřejnost. Střídají se besedy s projekcemi dokumentárních i hraných filmů. Základní vstupné je 30 Kč.

Sněžka neměří 1 602 metrů

Dokládá to technická zpráva, kterou vypracoval geodet Geodézie Krkonoše, s. r. o., Vladimír Hlavsa. Podle jeho měření má Sněžka v nejvyšším bodě 1 603,30 metrů nad mořem. Dosud uváděná výška 1 602 metrů nad mořem je výška triangulačního bodu, který se na Sněžce nachází. Každému návštěvníkovi je ale na místě na první pohled jasné, že to není nejvyšší bod hory. „Podrobným proměřením byl určen nejvyšší bod Sněžky v nadmořské výšce 1 603,30 metrů. Nachází se na polském území u kaple svatého Vavřince přibližně 3,5 metru od státní hranice,“ uvedl Vladimír Hlavsa.

Geodet o svém měření informoval Zeměměřický úřad ČR, který by tuto skutečnost měl promítnout do svých dat. S nimi pracuje jako se zdrojovými daty také Správa Krkonošského národního parku.

90. výročí narození Jiřího Šlitra

V letošním roce by se Jiří Šlitr, rodák ze Zálesní Lhoty nedaleko Studence, absolvent jilemnického gymnázia, dožil 90.let. Český hudební skladatel, instrumentalista, virtuózní klavírista, zpěvák, herec a výtvarník se narodil 15. února 1924 a zemřel 26. prosince 1969 v Praze.

JUDr. Jiří Šlitr významně ovlivnil českou populární hudbu. Na jeho scénickou hudební tvorbu navázala řada autorů. V roce 1957 ho Miroslav Horníček seznámil s Jiřím Suchým. Spolu vytvořili tvůrčí a hereckou dvojici, která svými písníčkami

a hrami významně ovlivnila hudbu a divadlo 60. let 20. století a zahájila éru divadel malých scén.

Den narození Jiřího Šlitra uctili příznivci u jeho rodného domu v Zálesní Lhotě. Dr. Jan Luštinec, ředitel Krkonošského muzea v Jilemnici, připomněl: „Otec Jiřího byl českým učitelem, maminka hrála na klavír. V roce 1924, kdy se Jiří narodil, byla Lhota německá. Česká rodina tu nebyla příliš vítána. Po třech letech se přestěhovali do Dolní Branné, odtud do Jilemnice a následně do Rychnova nad Kněžnou.“

Jiří Šlitr žil příliš krátce, ale zanechal za sebou obrovské dílo, které vstoupilo do srdcí. Zůstal po něm velký umělecký odkaz, který se stal součástí našeho povědomí.“

NAŠE
SPOLEČNÁ
ENERGIE
DOKÁŽE
ÚŽASNÉ
VĚCI

www.cez.cz JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ

Horská služba Krkonoše připomíná 80 let trvání (1934 - 2014)

Putování náhodných lovců, bylinkářů či hledačů zlata, ale i prostých poutníků po horách, přinášelo oběti. Lidé v neznámém terénu bloudili, ale i zahynuli. V 18. století člověk začal hory trvale osidlovat a využívat ke svému prospěchu. Stěhoval se do vyšších poloh a stavěl příbytky. Za krásnou horskou přírodou chodilo více a více návštěvníků, turistů. Přicházeli v létě i v zimě a obraceli se na domácí obyvatele, znalce hor, aby je zavedli do neznámých koutů. V roce 1850 vznikla koncesovaná služba průvodců a nosičů. V zimě 1900 byla v Krkonoších zaznamenána první organizovaná záchranná akce.

Až do dnešních dob je každoročně připomínán 24. březen 1913, kdy v Krkonoších, při závodech na 50 km v běhu na lyžích zahynuli kamarádi Bohumil Hanč a Václav Vrbata. Ve sněhové bouři Vrbata dal zblout.

➤ Pamětní deska mistra lyžce Bohumila Hanče

divšímu Hančovi svůj kabát, ačkoli věděl, že nasazuje vlastní život. Pomohl v nouzi a jeho šlechetný čin je připomínkou pomoci člověka člověku v horách. Od té doby je 24. březen uctíván jako Den Horské služby České republiky.

Po I. světové válce došlo v českých zemích k velkému rozvoji lyžařství. Díky tomu stoupl počet návštěvníků zimních hor. Zvýšil se však i počet úrazů, tragických nehod a nutnost vzájemné pomoci.

Řadu let lékaři školili místní hasiče v poskytování první pomoci. K hasičům se přidávali členové místních spolků zimních sportů i obyvatelé. Všichni byli dobrými znalci hor, nevhodou bylo nejednotné vedení.

V roce 1934 byl v Krkonoších vytvořen prv-

➤ Pamětní deska prvního náčelníka HS Krkonoše Otakara Štětky

ní samostatný záchranný sbor o šesti oddílech. Zima dokonale prověřila schopnosti a možnosti dobrovolníků. Nedostatkem bylo materiální vybavení. Bylo však vyváženo nezměrnou obětavostí, skromností a kamarádstvím.

Politické události a 2. světová válka přerušily práci členů horské služby, ale podstata a myšlenka přežívaly i za okupace.

K obnovení činnosti Horské záchranné služby (HZS) v Krkonoších došlo v září 1945. Postupně vznikaly záchranné spolky i v jiných oblastech. V roce 1948 v Jeseníkách, na Šumavě, v r. 1949 v Orlických horách, r. 1951 v Beskydech, r. 1954 v Jizerských horách, r. 1955 v Krušných horách. V roce 1950 se aktiv dobrovolných pracovníků HZS usnesl a požádal o zařazení do tehdejšího Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport v Praze.

Ke sjednocení dvou největších záchranných organizací v republice - Horské záchranné služby a Tatranské horské služby - došlo 1. 12. 1954. Byla ustavena HS s celostátním působením, změněn členský odznak a vytvořeny oblastní komise HS.

V roce 1957 byl zrušen Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport a ustaven Československý svaz tělesné výchovy pod jehož vedení řadu let HS spadala. Zavedeno bylo mezinárodní značení sjezdových tratí a lyžařských cest, záchranáři měli k dispozici SOS telefony a radiostanice. Od roku 1967 sněžné skútry.

HS ČR se postupně stala jednou z nejlépe vybavených ve východní Evropě. Pravidelná účast na zasedáních a kongresech IKAR - (Mezinárodní federace záchran-

➤ Cvičná akce - evakuace z lanovky

ných služeb) při UIAA (Union Internationale des Associations d'Alpinisme) a úspěšné zvládnutí mezinárodního symposia ve Vysokých Tatrách v prosinci 1967, které řešilo problém právního postavení záchranných služeb a bezpečnosti v horách, vedlo k přijetí HS ČSSR za člena IKAR, po bok dalších záchranných služeb v Evropě.

Mezníkem v upevnění organizační struktury HS bylo schválení statutu s platností od 1. 1. 1975, který byl v roce 1986 nahrazen

➤ Ostrá akce - pomoc zraněnému. Foto: archiv A. Klepš

novým. Po listopadu 1989 se HS oddělila od ČSTV. Od roku 1990 existovalo Sdružení HS ČR, právnicky rozdělených na sedm celků. Každé pohoří získalo svoji právní subjektivitu. V roce 2001 vznikl jeden právní subjekt - Horská služba ČR.

Z podkladu HS ČR.

Oslavy proběhnou na podzim 2014 ve Špindlerově Mlýně, kde má ústředí HS Krkonoše své sídlo. Budou koncipovány jako setkání přátel, bývalých členů HS, osobností, které k HS patří, partnerů v integrovaném záchranném systému. Kromě společných a společenských setkání bude zařazena sportovní část (mj. tenisový a nohejbalový turnaj, soutěže pro děti, ukázky praktických činností HS, apod.).

V nouzi volejte telefonní číslo + 420 1210 anebo 155

VYSVĚTLIVKY

- Silnice I. - III. třídy; zářez
- Ostatní silnice; zákaz vjezdu
- Zpevněná cesta; most; lávka
- Polní a lesní cesta; pěšina
- Železnice; stanice; zastávka
- Lanovka kabinová
- Lanovka sedačková
- Lanovka 3 a více sedačková
- Lanovka 3 a více sedačková; přeprava kol
- Kostel; kaple
- Parkoviště; čerpadlo pohonných hmot
- Informační středisko; parkoviště
- Vyslaň; rozhledna; jeskyně
- Národní přírodní rezervace
- Národní přírodní památka
- Vodstvo
- Rybník; bažina
- Přehradní hráz
- Kotel 1435
- Les; zahrada; výškový bod
- Státní hranice; bývalý přechod
- Zámek; hrad; zřícenina
- Cyklotrasy

Cyklovýlety s průvodcem

V létě se s „Informačním centrem Jilemnice“ opět můžete vydat na cyklovýlety s průvodcem. Čtvrtý ročník akce, s názvem „Léto na kole, aneb prázdninové cyklovýlety“, se uskuteční během července a srpna. Jilemnice je ideálním výchozím místem do horských partií Krkonoš, Jizerských hor, Podkrkonoší i do Českého ráje. Při některých výletech využíváme Krkonošské cyklobusy, lanovky i železniční spojení. Díky širokému spektru možností jsou trasy připraveny jak pro rodi-

ny s dětmi, tak vyznavače náročného MTB cyklistiky. Každý výlet s vámi projede zkušený průvodce. Výklad je možný i v angličtině. Všichni zájemci se musí přihlásit předem. Každý je povinen mít základní cyklistickou výbavu včetně helmy. Jede na vlastní nebezpečí. U dětí je vhodné použít reflexní vestu. Účast na našich výletech je zdarma. Časový rozpis jednotlivých výletů včetně popisů tras najdete na www.ic.mestojilemnice.cz. Přihlásit se

můžete osobně v Informačním centru Jilemnice, na info@jilemnice.cz, případně telefonem +420 481 541 008.

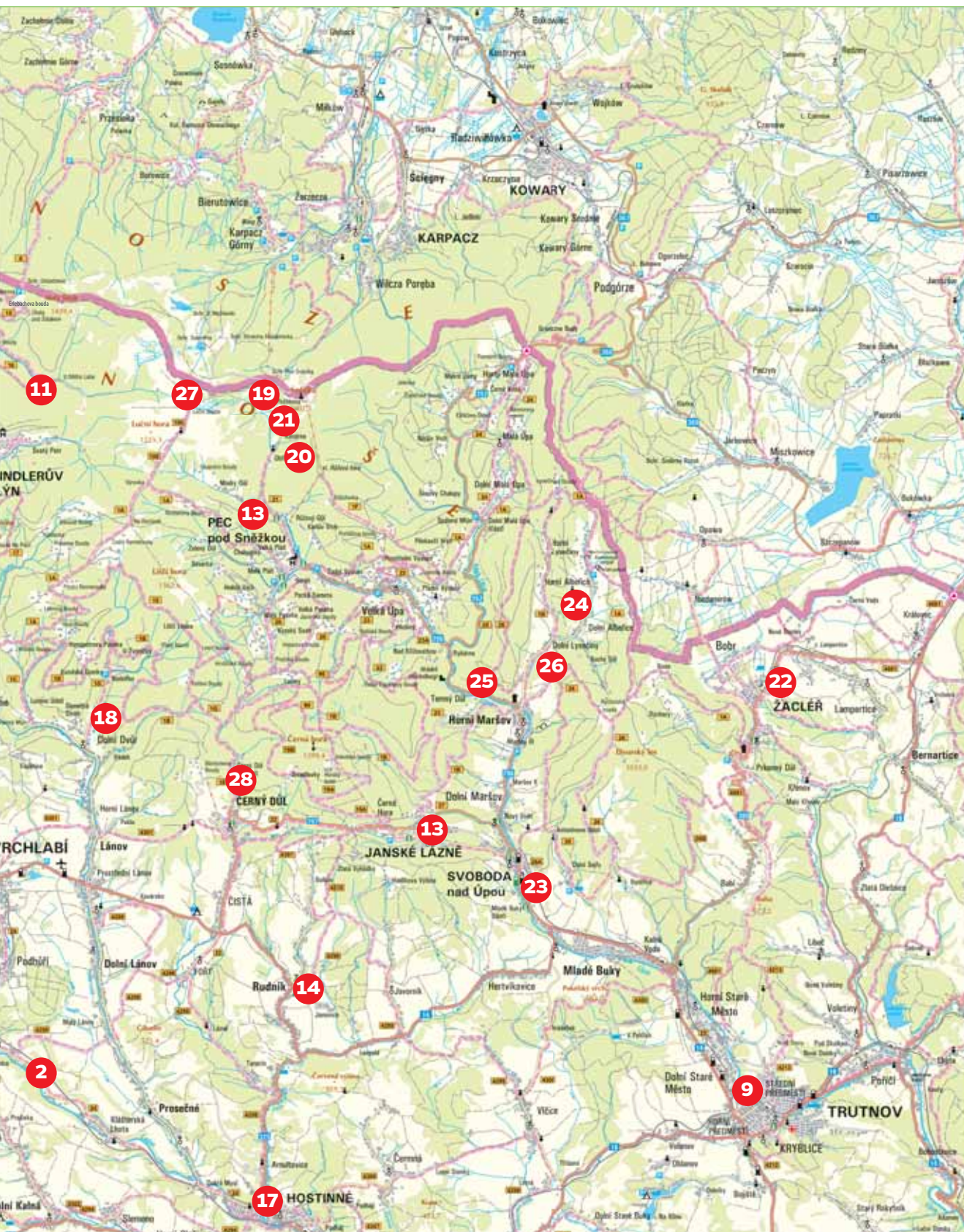
kudyznudy.cz
Česká republika
Kudy z nudy = CZECH TOURISM

Elektronický katalog na www.kudyznudy.cz představuje jednoduchý nástroj, jak se seznámit s nabídkou aktivit v regionech ČR. Třídění informací odpovídá rozdělení na věkové skupiny a podle zájmů. Nedílnou součástí je průběžně aktualizovaný kalendář akcí.

Na tohle jsem se těšila. Protáhnu celé tělo a vyčistím si hlavu.

Úrazové pojištění UNIQA

www.uniqua.cz

Turistické akce

• Každý Čech by měl alespoň jednou vystoupat pěšky na vrchol Sněžky. Kdo na ni vyjde po svých, ocení nerušený výhled na českou kotlinu i na širé polské roviny. Dominantní „ledová hora“ se tyčí v drsných klimatických podmínkách, proto do batohu přibalte teplé oblečení. Vystoupat na ni sami můžete kdykoliv z Pece pod Sněžkou, z Horní Malé Úpy anebo od Luční boudy.

zelo se z Vrchlabí přes Žalý, Mísečky do Harrachova, přes Voseckou boudu, Vysoké kolo, Špindlerovku, Luční boudu na Sněžku, dále přes Pomezní Boudy, Malou Úpu do Pece pod Sněžkou, přes Černý Důl zpět do Vrchlabí. Tak, jak ho tehdy první organizátoři připravili, se s malou změnou chodí dodnes. Kromě základního okruhu si můžete vybrat i další méně náročné trasy včetně výletů na kole.

• TJ Jiskra Mladé Buky a Městys Mladé Buky pořádají v říjnu tzv. Mladobuckou 50, turistický pochod na trasách 50, 35, 20, 12 a 5 kilometrů. Trasy jsou vhodné pro turisty i pro cykloturistiku.

• Turistických výšlapů např. s populárním naučným programem vedených pracovníky Správy Krkonošského národního parku je po Krkonoších organizováno mnoho. Stačí se zajímat. www.krnapp.cz

• Mezi organizované pochody patří Noční výstup na Sněžku za východem slunce z Dolní Kalné, Výstup Lánovských na Sněžku přes tři vrcholy anebo z Pece pod Sněžkou při srpnové Pouti svatého Havřínce, která, kromě programu a atrakcí, zahrnuje tradiční společnou pěší pout na vrchol Sněžky zakončenou mší svatou.

• Legendární Krakonošova stovka - dálkový pochod na 100 km za 24 hodin se zrodil v roce 1966. Trasa vedla poměrně náročným terénem, převýšení na 100 km bylo od začátku přes 3000 metrů. Vychá-

Pozvánka i pro vás

• Koncem května se v nejvyšších českých horách rozjíždí Krkonošské cyklobusy (jezdou od 31.5. do 28.9.2014) upravené pro přepravu jízdních kol. Páteční spoj a pět dalších linek kříží Krkonoše ve všech směrech tak, aby turistům a cykloturistům usnadnily během dne pohyb po celém regionu.

• Rozjezd cyklobusů je spojen se zahájením cyklosezóny, kterého se můžete zúčastnit i vy. Hromadná vyjížďka s průvodcem po Krkonoších vede vždy některým z „Dlouhých sjezdů“.

• Do Žaclěře na Rýchorské náměstí se v květnu sjíždí cyklisté ze širokého okolí, kteří výletním tempem jezdí na organizovanou vyjížďku dlouhou asi 50 km. Kudy a kam pojedou, to je vždy překvapení. Jisté je, že se během výletu příjemně unaví i občerství a v cíli bude pro každého připraven guláš s pivem, malý dárek a pamětní list.

• Bikeri, bikerky a hlavně bikerské partičky, jste zvaní na cyklistickou akci pro tříčlenná družstva. Je vám bike a „mušketýrské“ heslo „Jeden za všechny, všichni za jednoho!“ vlastní? Pak nesmíte na startu Žacléřské 70 MTB chybět.

• V Rokytnici nad Jizerou, Špindlerově Mlýně, Mladých Bukách, Trutnově i v Pece pod Sněžkou jsou přístupné Trek Bike Parky. Jsou připraveny tratě „touristic“, „freeride“ sjezdová trať se soustavou dřevěných lávek, „stump trail“ pro pokročilejší a technicky náročná „race“ sjezdová trať. V MTB areálech se konají bikerské závody na nejvyšší úrovni.

• Cyklovýlet krajem Josefa Šíra z Horní Branné, spisovatele a učitele, zdatného zpěváka, hudebníka, malíře, kronikáře a propagátora Krkonoš, na jeho počest každoročně pořádá Obecní úřad v Horní Branné a místní Sbor dobrovolných hasičů. Trasy jsou vhodné i pro děti, zdatné i méně zdatnější, v délce 5 až 88 km. Na každého účastníka čeká malá odměna. Můžete se v rámci hromadného startu zúčastnit i vy.

Termíny všech zde uvedených akcí zjistíte na www.krkonose.eu

Využijte Krkonošské cyklobusy

Křížují Krkonoše od 31. května do 28. září 2014

Přepravují turisty i cyklisty s koly. Jízdní řády naleznete na oficiálních turistických webových stránkách Krkonoš www.krkonose.eu, na autobusových zastávkách a na internetových stránkách přepravních společností.

Opevnění

Ve vrcholových partiích Krkonoš jsou na první pohled zdánlivě bez systému na úbočích hor a v horských sedlech rozestety drobné betonové stavby. Ve skutečnosti jde o pevnostní linii. Jednotlivá bojová stanoviště jsou rozmístěna s matematickou přesností.

Při putování nejenom po hřebenových partiích Krkonoš potkáte zbytky Československého stálého opevnění, postaveného po vzoru francouzské Maginotovy linie.

Bylo vybudováno na severní hranici našeho státu v úseku Trutnov – Ostrava v letech 1935 – 1938 jako součást příprav na obranu před hrozbou fašistického Německa. S odstupem desítek let od skončení stavebních prací stále připomíná těžké chvíle českých dějin. Železobetonové bunkry jsou trvalými pomníky odchodlání Čechoslováků bránit se přesile fanatiků a současně připomínkou slabosti či zrady vlád tehdejších spojenců.

Páteří jsou mnohakilometrové linie těžkých objektů – samostatných pěchotních srubů s kulometnou a protitankovou výzbrojí. Za nimi jsou pak většinou dva sledy lehkých pevnůstek s kulometnou výzbrojí jako záchytné pásmo. Píliři tohoto obranného systému byly tvrze s dělostřeleckou výzbrojí, propojené v hlubokém podzemí soustavou chodeb a sálů.

V horské části Krkonoš se do září 1938 podařilo dokončit pětinu plánovaného opevnění. Kromě šesti objektů jedno-duššího vzoru 36 (podle roku 1936), jsou všechny ostatní typem 37, kterým se podle zkratky Ředitelství opevnovacích prací dodnes říká „řopíky“.

k nepříteli mají až metr dvacet silnou čelní betonovou zeď bez střelny, zpevněnou kamenným záhonem. Vzájemně se kryly boční křížovou palbou z kulometů, jejich střelny ústí zdánlivě nelogicky do boků. Až 80 cm silnou střechní bunkru vzoru 37 pokrývalo drnování. Po obvodu zůstaly ocelové háky na zavěšení maskovacích sítí. Hladké a zaoblené betonové stěny často pokrýval kamuflažní nátěr imitující např. smrkový les. V ocelové trubce ve střeše byl zrcadlový periskop pro sledování střezného prostoru.

Mezi sousedními bunkry často procházely zákopy a někde dokončené protitankové a protipěchotní zátarasy. Střelbou z dvou kulometů mohly jejich osádky, které v optimálním stavu tvořilo až sedm mužů, vytvářet přehradnou palbu proti postupujícímu nepříteli, sami chráněni i před účinky přímých dělostřeleckých zásahů střední ráže. V době kapitulace ČSR ještě nebyla podstatná část opevnění hranice dokončena.

Z některých bunkrů vznikla muzea. Dnes je možné navštívit dělostřelecké tvrze s podzemím jako je Stachelberg, Hanička, Dobrošov, Bouda, pěchotní sruby s výzbrojí či objekty lehkého opevnění

nebo pěchotní sruby („řopíky“). Ty nalezneme v jedné linii mezi Žacléřem a Harrachovem: na Rýchorách, v Dolních Lysečínách, na Dlouhém hřebenu, kolem řeky Malá Úpa, v Latovčevě údolí, v Obřím dole, na Studniční a Luční hoře, ale také u soutoku Labe a Bílého Labe ve Špindlerově Mlýně, v největším počtu kolem Kotle a Zlatého návrší, u řeky Jizery a na Rýžovišti v Harrachově.

Na konci září památného roku 1938 bunkry i zákopy obsadila mobilizovaná Československá armáda. Ale už po sedmi dnech 30. září přišel mocnostmi v Mnichově vynucený rozkaz k ústupu do vnitrozemí a přenechání obranného valu Němcům. Ve stejný den dělníci vybetonovali poslední krkonošský bunkr u silnice na Malou Úpu. Ještě téhož roku 1938 pevnostní objekty navštívily špičky německého velení. Osobně Adolf Hitler prý později přiznal: „To, co jsme viděli z vojenské moci československé, udivilo nás představou nebezpečí, do něhož bychom upadli.“ Generál Keitel před norimberským tribunálem prohlásil, že Německo nemělo v roce 1938 dost sil na to, aby bralo útokem linii československých opevnění. „Bylo překvapivě masivní a mimořádně dobře rozmístěné. Dobyť by při rozhodné obraně bylo velmi těžké a stálo by nás mnoho krve.“ Tak archivy potvrzují slova Alberta Speera, tehdejšího šéfa německého zbrojení.

Z podkladů -RL- a textů veřejně přístupných v pevnosti Stachelberg u Žacléře.

• Dne 21. září 1938 zemřel v trutnovské nemocnici na následky zranění po henleinovském útoku na strážní stanoviště Babí vojnín Josef Beran z hraničářského pluku č. 17.

• Dne 1. října 1938 padl v bojích s henleinovci na Rennerových boudách vojnín v záloze Karel Beneš z pěšího pluku 21.

• Dne 12. října 1938 zemřel ve Vysokém nad Jizerou na následky zranění po henleinovském útoku ze 30. září u Černého Mostu vojnín Josef Pilař ze strážního praporu XXX.

A jsou i mnozí další příslušníci československých ozbrojených sil – armády, četnictva, státní policie a pohraniční finanční stráže, kteří v letech 1938 a 1939 přinesli tu nejvyšší obět ochraně československé státní hranice. Společným jmenovatelem jejich předčasně smrti byl Mnichov. Přesněji události spojené (či předcházející) s Mnichovskou dohodou. Její signatáři, tehdejší představitelé Německa (Adolf Hitler), Spojeného království (Neville Chamberlain), Francie (Eduard Daladier) a Itálie (Benito Mussolini), se 29. září 1938 (o nás bez nás) dohodli na odstoupení sudetoněmeckého území (lokality s více než padesáti procenty německých obyvatel a prakticky jedné třetiny tehdejšího Československa), Německu a podepsali, že každý je zodpovědný za kroky vedoucí k jejímu provedení.

Vůdčův dvorní fotograf Heinrich Hoffman zvěčnil Adolfa Hitlera a německou generalitu nad mapou okleštěného Československa. Postupné obsazování vymezených území německými oddily započalo 1. října (1938). Spojené království, Francie a Itálie se shodli v tom, že vyklizení bude provedeno do 10. října a to bez ničení jakýchkoliv existujících zařízení, a že československá vláda je zodpovědná za to, že vyklizení bude provedeno bez poškození uvedených zařízení.

Archivní Hoffmanův snímek je z Hitlerovy inspekční cesty po československých opevněních v Krkonoších. Odstoupení sudetoněmeckého území a všech zařízení v neporušeném stavu znamenalo, že mnichovský diktát přinutil Československo vydat Německu neporušené a dobře vyzbrojené pohraniční pevnosti. Zasluhou Francie, Velké Británie a Itálie byl významně posílen vojenský potenciál fašistického Německa. Získalo pevnosti i s děly, kulomety, náboji a dalšími prostředky či zařízeními za 2 miliardy Kč. Když se s mnichovským diktátem seznámil tehdejší československý prezident Edvard Beneš, prohlásil:

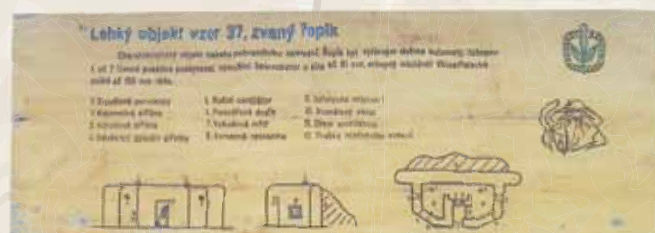
„To je konec, to je proradnost, která se potrestá sama. Je to neuvěřitelné. Domnívají se, že se zachrání před válkou, nebo před revolucí na náš účet. Mýlí se...“

Text a reprofoto: Jan Kliment

Symbyly odchodlání a statečnosti

Od roku 1935 bylo v někdejší Československu vystavěno podél hranic i ve vnitrozemí mnoho železobetonových objektů různých velikostí, odolnosti, využití, typů a druhů. Rozdělují se na dvě základní varianty. Mezi lehké opevnění patří malé pevnůstky pro dva až sedm mužů. Cílem jich od západních Čech až po podkarpatskou Rus vzniklo zhruba deset tisíc. Do těžkého opevnění se řadí pěchotní sruby a dělostřelecké tvrze stavěné v neohroženějších úsecích. Jsou od Krkonoš až po Ostravu, v okolí Bratislavy a na jižní Moravě. Byly vysoce odolnými stavbami, jejichž posádku tvořilo dvacet až čtyřicet mužů obsluhujících většinou protitankové zbraně. Objekty měly za úkol chránit republiku před nepřátelskými vpády. Opevnění jsou jak u německých, maďarských a rakouských hranic. A i když pevnostní systém, který patřil ve světě mezi nejmodernější, nebyl využit, stal se symbolem, legendou a možná i vzorem odchodlání a statečnosti.

Turistikou za poznáním

Objekty stálého československého opevnění na pomezí Jizerských hor a Krkonoš jsou vsazeny v nádherné krajině. Několikrát do roka je pro zájemce pořádáno „Šmajdání za historií opevnění“, které seznamuje s malými betonovými pevnůstkami – bunkry „řopíky“ nazvanými podle zkratky Ředitelství opevnovacích prací. Trasa „šmajdání“ se pohybuje okolo cca 10 – 12 kilometru a začíná na vlakovém nádraží v Kořenově. Končí prohlídkou expozice pod Štěpánkou. Při výletu vám členové Klubu vojenské historie Praha poví mnoho zajímavostí.

V jednom z objektů lehkého opevnění vzor 37 se nachází muzeum, upravené do podoby z měsíce září 1938. Je vybaveno vojenským materiálem z předválečné doby.

Termíny turistických exkursí naleznete na: www.jizerkyprovas.cz

Pevnostní areál Stachelberg

Mohutná dělostřelecká tvrz Stachelberg u obce Babí nedaleko Trutnova tvořila součást pohraničního opevnění proti hitlerovskému Německu. Byla rozestavěna v říjnu 1937 jako jedna z největších pevností svého typu v celosvětovém měřítku. Výstavbu přerušila Mnichovská dohoda a podstoupení pohraničí Německu v říjnu 1938. Pevnost měla mít dvanáct objektů (bunkrů) spojených rozsáhlým podzemím. Součástí prohlídkové trasy s průvodcem je mj. pěchotní srub T-S 73 s vojensko-historickou expozicí, unikátní rozestavěné podzemí pevnosti a vyzbrojený objekt lehkého opevnění.

Naučná stezka „Opevněné Trutnovsko“ přivádí návštěvníky na část linie těžkého a lehkého opevnění, která právě v těchto místech patří k nejmohutnějším pevnostním úsekům v bývalém Československu. Vede zajímavým většinou zalesněným terénem a prochází přes malebné údolí říčky Ličná. Návrší Stachelbergu poskytuje nádherné výhledy do okolní krajiny od Vraních hor na východě, přes Bor, Hejšovinu, Králícký sněžník, Jestřebí hory a Orlické hory na jihu až po Zvičinu na západě.

Technické památky

1 Areál pěti skokanských můstků na severním svahu Čertovy hory v Harrachově se řadí mezi několik středisek v Evropě, kde se pořádají světové poháry ve skocích a letech na lyžích. Nejstarší skokanský můstek pochází z roku 1920. V té době se dnešní Harrachov jmenoval Harrachsdorf a své panství tu měl hrabě Harrach. V areálu středních můstků jsou skokanské můstky K40 (kritický bod 40 m), K70 a K90. Výše na Čertově hoře je umístěn areál velkých skokanských můstků vybudovaný v letech 1978–1983. Zde se nachází můstek K120 a mamutí můstek pro lety na lyžích K180 dnes označovaný jako HS 205. Umožňuje lety dlouhé přes 210 metrů. Patří mezi šest největších můstků na světě. V roce 2014 tu proběhlo Mistrovství světa v letech na lyžích.

2 Krajinu mezi Černým Dolem a Kunčicemi nad Labem protíná unikátní lanovka, postavená v letech 1959 až 1963, poslední svého druhu v Česku. Je dlouhá přes osm kilometrů. Zaregistrovat ji můžete při cestě autem z Vrchlabí do Trutnova. Nad hlavami uvidíte lana se zavěšenými vozíky. Pod nimi je bezpečnostní síť nad silnicí. Lanovka přepraví za směnu až 800 tun vápence, ze kterého v Kunčicích dělají mletý vápenc pro odsíření elektráren a vápencový písek pro výrobu suchých omítkových a maltových směsí. Zajímavostí je, že ke svému chodu lanovka nepotřebuje prakticky žádnou energii. Funguje na spádovém systému. Z výše položeného lomu jedoucí vozíky naplněné vápencem „přetahují“ lehčí prázdné vozíky směřující od níže položených Kunčic. Pouze k prvnímu rozjetí se použije elektromotor. Ten pak slouží jako brzda a zároveň vyrábí elektřinu pro část zařízení lomu.

3 V horské osadě Buřany se můžete setkat s výjimečnou stavbou. Je vzácnou památkou nejen lidové architektury, ale i významným dokladem historie mlynářství. Janatův mlýn pochází z roku 1767 a jeho nejstarší dochovaná část – přízemí a mlýnice – je dílem stavitele Jana Bouzka ze Tříčce pro Matěje a Karla Vondráčkovi ze Tříčce. Rodina Janatova koupila mlýn v roce 1841, vlastnila a udržovala ho do roku 2006. Během tohoto období se na mlýně vystřídaly čtyři mlynářské generace – Pavel Janata 1797–1877, Josef Janata 1826–1928, Antonín Janata 1870–1943 a Antonín Janata 1911–1989. V roce 2006 koupili mlýn současní vlastníci, kteří pracují na jeho obnově a zpřístupnění veřejnosti. Areál tvoří vlastní mlýn, stáje, stodola, kůlna, mléčnice, včelín, náhon, česle. K němu náleží více než dvoustetletý bukový les a pazderna. Mlýn byl původně dvoupodlažní. V roce 1881 dochází k nástavbě mlýnice na pět podlaží. Rok 1913 přinesl další úpravy nástavbou severní skladové části. Vodní kolo se datuje do roku 1903. Bylo v provozu do roku 1919, pak dosloužilo. Na jaře 1920 bylo nahrazeno Francisovou turbínou a je v provozu dosud. Nejstarším zařízením je mlýnské složení s tzv. francouzskými kameny pravděpodobně původní z roku 1767, které je i v současnosti funkční. Provoz byl ukončen výnosem 13. 8. 1951. Unikátní doklad historie mlynářství s dochovanou kompletní mlýnskou technologií a zařízením z let 1767–1950 má i atraktivní funkční chlebovou pec.

4 Pojizerským Pacífkem se nazývá železniční trať ve směru Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou. Nádraží Martinice v Krkonoších pochází z roku 1871 a má pěknou architekturu i několik unikátů: přestože je nejdále od hor, leží v rámci trati v nejvyšší nadmořské výšce, má nejvíce mechanických návěstidel i originální elektromechanický systém zabezpečení. Na trati můžete spatřit původní mostní stavby a další vybavení z časů výstavby. Nechybí úchvatná okolní příroda, panorama hor, vrch Žalý, železný most za Víchovou a průjezd osmdesát metrů dlouhým tunelem u Hradská.

5 Lidová architektura vypovídá mnohé o řemeslné zručnosti předků, jejich životním stylu, dokonalém pochopení přírody a vytříbeném přirozeném vkusu. Tradice je tak silná, že se typické roubené domy v Krkonoších stavěly až do 1. pol. 20. století a v poslední době se začaly stavět znovu. Pro svoji snadnou dostupnost, opravovatelnost a dobré tepelně izolační vlastnosti je hlavním stavebním materiálem dřevo. Stěny se nejčastěji roubily z hraněných tesaných trámů. Spáry v roubené stěně obytné stavby a chléva byly vyplněny pechovaným mechem nebo slámou a omazány mazanici z jílu nebo hlíny s vmíchanými plevami či řezanou slámou. Typickou střešní krytinou byl šindel, štipaný z rovného smrkového dřeva bez suků. Krytina to byla lehká, kvalitní a každý si ji mohl vyrobit sám. Podobné výhody měla slamená krytina – došky.

6 Jedinečný soubor staveb lidové architektury naleznete v Jilemnici ve Zvědavé uličce přibližně 200 m od náměstí nebo od zámku. Domy pochází z větší části z doby po roce 1788. Název Zvědavá ulička vznikl díky postavení domů – stojí tak, že je každý posunutý o jednu okenní osu blíže do ulice. Ta se tím pádem rychle zužuje a stáčí a lidé, kteří domy obývali tak mohli vidět vše, co se dělo až na náměstí. Každý dům má ozdobně pobíjené lomenice – nejvíce zdobené v Krkonoších a Podkrkonoší. K obdivu je i socha sv. Jana Nepomuckého a ve spodní části uličky roubená restaurace Šaldův statek.

7 Další zajímavé chalupy najdete například v Poniklé – čp. 41 je hospodářskou usedlostí z roku 1813 s bohatě vyřezávanou lomenicí a pavláčkou. V Horních Štěpanicích – čp. 39 je přízemní roubenou stavbou s kleštinami a dlouhým dřevěným žlabem, v Mrklově na čp. 23 najdete štitové průčelí roubené chalupy obrácené do sadu s řadou útlů, čp. 105 ve Víchově nad Jizerou má čtyřdílnou lomenicí a balustrovanou galerii.

8 Bývalý špitál a rodinná novorománská hrobka sv. Kříže, upomínající rod Harrachů z 19. stol. v Horní Branné. Stavba začala v roce 1840, vysvěcena byla v září 1870. Hrobka hrabaty z Harrachů je tvořena dvěma souosými pravidelnými osmibokými hranoly o nestatejné výšce. V současné době je využívána jako obřadní síň. V podzemních prostorách najdete zděnou chodbu (kryptu), kde leží ostatky harrachovského rodu. Vnitřní stěny hrobky mají obložení z černého mramoru. Zakladatelem hrobky je František Arnošt.

SKLÁRNA a MINIPIVOVAR NOVOSAD & SYN

HARRACHOV
Nejstarší fungující sklárna v Čechách založená před rokem 1712
Vás zve na prohlídku. Prohlídky do provozu jsou možné každý den od 8:00 do 15:00 hodin.
Součástí areálu sklárny jsou: pivní lázně, minipivovar s restaurací, muzeum skla, firemní prodejny se sklem a hotel.

www.sklarnaharrachov.cz

KOMPLETNÍ STAVBY ROUBAL s.r.o.

www.RoubenkyRoubal.cz

Firma Roubenky Roubal je přední dodavatel klasických roubenek, poloroubenek a dřevostaveb pro oblast Krkonoše a celé ČR.

Nabízíme péči a profesionálním přístupem se firma Roubenky Roubal snaží vyjít zákazníkům maximálně vstříc a zajistí Vám vše potřebné, co se ke stavbě vašeho domu váže vč. projektové dokumentace a stavebního povolení, zemních prací, návrhu a realizaci interiéru vč. jeho vybavení a použitím starých materiálů.

Luxusní ubytování ve starém stylu v srdci Krkonoší

- možnost ubytování v jedinečných interiérech s dobovým nábytkem
- nabízíme kompletní vybavení splní všechny požadavky náročných klientů

www.chalupyroubal.cz

9 Významnými architektonickými památkami jsou městské radnice. Základní kámen ke stavbě radnice na Dolním náměstí Rokytnice nad Jizerou byl položen v roce 1902. Současné Horní náměstí ve stylu krkonošských chalup bylo dostavěno na konci roku 1998. S obnovou Dolního náměstí bylo započato v roce 1994. Nachází se tu jedenáct čtyřpodlažních domů lemovaných podloubím. **Krkonošovu náměstí v Trutnově vévodí Stará radnice.** Je původně renesančním dílem italského stavitele Valmadiho z roku 1591, která dostala svou novogotickou podobu po katastrofálním požáru města v roce 1861.

10 Dům se sedmi štíty v centru Vrchlabí je nejstarším z původní městské zástavby, pochází ze 16. století. Připomíná vesnickou chalupu, přizpůsobenou potřebám života ve městě. Patří rodině Schreierů. Snaha využít všech prostor a co nejvíce je rozšířit dala domu dnešní podobu. Pozoruhodná je světnice v podkroví. Její bedněné stěny a strop jsou zdobeny pestrobarevnými malovanými pásy rostlinného a geometrického vzoru. Trámy a veřeje dveří připomínají červený kararský mramor. Anonymní tvůrce se snažil vytvořit v obyčejné chalupě místnost, která by se vyzdobou podobala zámecké komnatě na vrchlabském zámku. Z původních sedmi štítů se jich dochovalo šest.

12 Most se sochou sv. Jana Nepomuckého ve Vrchlabí v blízkosti polikliniky je významnou technickou památkou. Historie je spjata s dějinami města, kdy po něm vedla důležitá cesta do Horní Branné a Valteřic směrem k Lánu. Svou současnou podobu získal v roce 1856 a socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1709 na něj byla přemístěna v roce 1897 po stoleté povodni. Poslední rekonstrukcí prošel roku 2012.

14 Pivovar Rudník byl zřízen roku 1813 v pozdně renesančním panském sídle, které bylo postaveno kolem roku 1600. Svá zlatá léta zažíval pivovar od roku 1880 pod vedením firmy J. A. Kluge, kdy se areál rozrůstal do úrovně moderního průmyslového podniku. Z roku 1891 pochází další patra budovy a na jejím hlavním průčelí je dosud čitelný název firmy. Další modernizace vybavení pivovaru je z roku 1895 (přibyly parní stroje, turbína a elektrické osvětlení celého objektu), 30. léta 20. století (přístavba nové technologické části). Pivovar ukončil svůj provoz roku 1951.

15 Na místě dnešního bílého železobetonového mostu, architektonické dominanty Špindlerova Mlýna, stál od roku 1829 dřevěný most s masivním roubeným pilířem uprostřed. Ten byl stržen katastrofální povodní roku 1897, která zničila i části silnice z Vrchlabí a stala se podnětem k razantní úpravě řečiště Labe v centru Špindlerova Mlýna a k hrazenářským pracím v celém povodí. Nový železobetonový jednoobloukový most přes Labe byl postaven v roce 1911. Byla použita mostní konstrukce vyvinutá berounským rodákem Fritzem Empergerem (1862–1942), významným betonářským teoretikem, profesorem vídeňské Technické univerzity a zakladatelem odborného časopisu Beton und Eisen. Památkově chráněný Bílý most je součástí pěší zóny a vizuálním symbolem města.

16 Vodní nádrž na horním Labi na jižním okraji Špindlerova Mlýna byla postavena v letech 1910–1916 vídeňskou firmou Reidlich a Berger jako ochrana před povodněmi. Hráz o výšce 41,5 m je vybudována z lomového kamene s romanticky ztvárněným dekorem nadzemních stavebních částí.

17 První zmínky o papírenské výrobě Papírny Pražský Labský mlýn v Hostinném pochází z 16. století. Papírenská výroba byla přímo závislá na čisté a prudké vodě horských řek. Vedle zpracování lnu se stala nejtípcičtější výrobou v podhůří Krkonoš. Papírnu vybudovali v roce 1835 bratři Kieslingové přestavbou zámku a okolních budov. V továrně byl instalován teprve druhý papírenský stroj v Čechách. Na jedné z budov je umístěna pamětní deska K. Klíče, vynálezce hlubotisků.

Z podkladů: D. Palátkové, Bohdana Šedy, Radko Táslera.
www.prumyslovepamatky.cz

Dolní Dvůr
...u nás Vás baví svět

- V letní sezóně vhodný výchozí bod pro pěší i cyklistické túry.
- Malé návštěvníky potěší dětské hřiště.
- Malebná horská obec s rodinnou atmosférou, ležící v srdci Krkonoš.
- V Dolním Dvoře můžete prožít 5 ročních období! Zvonkohra na kostele sv. Josefa hraje totiž každou roční dobu jiné melodie a o Vánocích pak sérii koled.
- Široká nabídka ubytovacích služeb.
- V zimní sezóně poskytují dva skiareály komplexní služby – upravované, technicky zasněžované sjezdovky, večerní lyžování, lyžařská škola, půjčovna lyží a snowboardů.

www.dolnidvur.cz

18 Unikátní zvonkohra na kostele v obci Dolní Dvůr pochází z umělecké dílny paní Dytrychové. Byla vysvěcena v roce 1995. Hraje denně vždy v 10:00 a v 17:00 hodin, v sobotu a neděli vždy v 10:00, 12:00 a v 17:00 hodin. Pro každé roční období jsou pro zvonkohru připraveny různé melodie, pro období Vánoc samostatná hudební série.

OREA Hotel Horal ★★★★★

Animační programy pro celou rodinu ZDARMA

Krkonoše - Špindlerův Mlýn

Pohodlné ubytování na horách Báječná rodinná dovolená Příjemné wellness

My se staráme, Vy odpočíváte
My pracujeme, Ty odpočíváš
Wir kümmern uns um Sie, Sie ruhen aus...

Tel.: +420 499 461 111 | rezervace@horal.cz | www.horal.cz

OREA
HOTELS
EXCLUSIVE

19 Nejvyšše položený poštovní úřad v České republice byl na vrcholu Sněžky otevřen v srpnu 2008. Turisté zde mohou podat listovní zásilku, koupit poštovní známku, v případě nevládního počasí se zde mohou schovat. Moderní poštovna je postavená z mnoha tisíc dřevěných dílů. Vrcholu Sněžky se dotýká však pouze dvanácti ocelovými patkami. Skleněné tabule kryjí hydraulicky ovládané dřevěné okenice, jejichž nastavením se může budova proměnit z prosklené budovy v dřevěnou horskou boudu.

20 V dole Kovárna v Obřím dole v podzemí nejvyšší české hory Sněžky probíhaly důlní práce v letech 1952 až 1959. Tehdy zde bylo vyraženo téměř 7 kilometrů důlních děl. Od roku 1988 se průzkumem podzemí Obřího dolu zabývá Česká speleologická společnost Albeřice a postupně zpřístupňuje jeho část pro veřejnost. Do zpřístupněných částí vstoupíte s průvodcem. Z centra Pece pod Sněžkou vám cesta sem bude trvat asi hodinu a půl. Na sestup do podzemí doporučujeme teplejší oblečení. Podmínkou je pevná obuv a věk nad 12 let. Trasa dlouhou asi 250 metrů zvládne každý průměrný turista, místy je nutné počítat s nízkým profilem štoly, příkrými schody a pohledem do hloubky. Překvapí vás, jak velké prostory zanechali horníci po těžbě železa, arzenů a mědi. Návštěvní doba je pátek, sobota a neděle po předchozím zakoupení lístku v informačním centru Veselý výlet v centru Pece pod Sněžkou. Doporučujeme rezervaci termínu.

21 Vodárna pro Sněžku nazývána „trkač“ je Peltonovou turbinou a zajímavou technickou památkou a svým způsobem i příkladem dnes znovuobjevovaných „alternativních“ zdrojů energie. Princip je jednoduchý: energie vody přirozeně padající z kopce pohání stroj, který „pumpuje“ část této vody do kopce. Vodárna a vodovod na Sněžku byly postaveny v roce 1912 - do té doby se voda tak jako ostatní náklad vynášela na krosnách - a sloužily do roku 1957.

22 Hornický skanzen Dolu Jan Šverma v Zacléři připomíná těžbu černého uhlí v někdejších zdejších hlubinných uhelných dolech. Areál dolu Jan Šverma je poslední dochovanou památkou na hlubinné uhelné hornictví ve východních Čechách, které je písemně dokumentováno od 16. století. Komplex budov těžních souborů Jan a Julie jsou prohlášeny kulturními památkami ČR. Ve strojovnách a v šachetních budovách je vytvořena expozice, která ukazuje pohyb důlních vozů. K vidění je expozice starých důlních map, paleontologických nálezů i fotodokumentace.

25 Komplex Dixovy brusírny dřeva v Temném Dole stojí při řece Úpě v severozápadní části Horního Maršova. Areálu bývalé brusírny dominuje hlavní trojkřídlá budova, zhotovená z opracovaných rulových kvádrů. Okna a dveře jsou obloženy cihlami. K továrně náleží také vysoký osmiboký komin a bývalý vodní náhon. Brusírna je od roku 1996 kulturní památkou.

26 Půlkruhové mostní oblouky o jednom poli v Dolních Lysecích jsou vyskládané z plochých kamenů z místního materiálu. Mosty s horním obloukem a zavěšenou mostovkou se často používaly v horských a podhorských oblastech, kde hrozilo poškozování dolního mostního oblouku nebo případných pilířů sněhovými vodami a povodněmi. Mosty s podobnou konstrukcí je v Krkonoších dále možné vidět v Hostinném přes řeku Čistou a v Mladých Bukách přes řeku Úpu. V Dolní Sýtově se nachází zajímavý most přes řeku Jizeru. Pochází z roku 1910 a jedná se o nejstarší železobetonový most v ČR. Tvoří ho jediný segmentový oblouk a zaujme i jeho zdobené zábradlí. Průčelí mostu zdobí vždy dvakrát šest vpadlin z každé strany.

27 Kamenný chodník po rekonstrukci.

Část takzvané Jantarové cesty je opravena historickou technikou, takzvaným štětováním, při kterém se kameny do cesty pokládají na výšku. Jde o staletí prověřenou techniku stavby cesty, která je velmi odolná zátěži a vlivům počasí. Chodník vede od Luční boudy do polské Karpacze.

MUZEUM PODZEMÍ KRKONOŠ
stálá expozice v suterénu budovy městyse
otevřeno: středa až sobota 13.00 - 16.30 h.

TURISTICKÉ STEZKY ČERNÝ DŮL
Naučná hornická stezka Berghaus
Vápenická stezka a Stezka okolo lomu
Stezka za sv. Barborou

AUTOKEMP ČISTÁ V KRKONOŠÍCH
přírodní koupaliště s travnatou pláží,
zahradní restaurace a sportovní hřiště

PO CELÝ ROK POŘÁDÁME TRADIČNÍ,
KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE

...přijďte pobejt!
www.cernydul.cz
infocentrum@cernydul.cz

Krkonošská sezona

■ prostor pro prezentaci i vašich aktivit

www.krkonose.eu

29 Nepřehlédnutelná stavba Wawel u Sněžných jam stojí na polské straně vrcholu Vysoká pláň v těsné blízkosti Sněžných jam, dvou nejlépe zformovaných ledovcových karů v Krkonoších. Jejich svislé skalní stěny jsou až 200 metrů vysoké. Tato mimořádná přírodní scenerie s dominantním místem výhledu především na slezskou stranu hor je vyhledávaným cílem už od počátků turistiky. V roce 1837 zde byla postavena první krkonošská stavba určená výhradně pro turistické účely - malá útulna pro dvě osoby. V roce 1860 na hraně jam stála kamenná bouda s restaurací a ubytováním. V letech 1896-97 byl na hraně Velké Sněžné jámy postaven čtyřpatrový hotel Schneegrubenbaude vlastněný rodinou Schaffgotschů. Jeho štíhlá charakteristická silueta doplněná vyhlídkovou věží se stala nezapomenutelnou dominantou této části Krkonoš. Od roku 1940 sloužil hotel k rekreačním účelům Luftwaffe. Roku 1944 byla jižně od budovy postavena radiolokační stanice, jejíž základy jsou v terénu dosud patrné. S příchodem polského obyvatelstva se budově pro její podobnost s krakovským královským hradem začalo říkat Wawel. V roce 1960 byla věž bývalého hotelu upravena na provizorní vysílač pro přenos olympiády v Římě. Od roku 1962 jsou antény umístěny v přestavěné věži. Budova je pro turisty nepřístupná.

Komfortně na nejvyšší českou horu

V Pece pod Sněžkou byl zahájen provoz nové kabinové lanové dráhy na Sněžku. Pohodlně vás rychlostí 5 m/s dopraví za 6 minut na mezistanicí Růžovou horu (1334 m n. m.) a za dalších 14 minut na Sněžku (1594 m n. m.). Šikmá délka spodní části měří 1747 metrů a horní 1969 metrů, s převýšením na spodním úseku 508 metrů a v horním úseku 252 metrů. U nové lanovky odpadne cestujícím šplhá-

ní do kopce ke spodní stanici. Lanovka je nadále dvouúseková, spodní úsek je o několik desítek metrů delší - překonává řeku Úpu. Na první pohled jsou odlišné závěsy, místo původních dvou-sedaček nastupují pasažéři do čtyřmístné kabinky. Minulostí je přestupování na Růžové hoře. Kabinový lanovky přejetí oběma úseky. I když se cestující dostanou z Pece na Růžovou horu či Sněžku mnohem rychleji, kdy rychlost vzrostla dvojnásobně, díky požadavku ochránců přírody na zachování přepravní kapacity 250 osob za

hodinu, má nová lanovka obrovský rozstup mezi kabinami. Samotná cesta bude komfortnější. V kabině jsou cestující lépe chráněni před větrem a dalšími rozmazy počasí. Jízda z Pece pod Sněžkou na nejvyšší českou horu vyjde na 210 Kč, zpáteční lístek koupíte za 390 Kč.

Rekonstrukce lanovky na Sněžku byla podpořena 239 miliony korun z Regionálního operačního programu Severovýchod.

Dopřejte si panoramatický výhled na Krkonoše

Vystoupejte na rozhlednu Hnědý vrch u Pece pod Sněžkou. Dopřejte si výhled především na tři nejvyšší hory naší vlasti Luční horu, Studniční horu a Sněžku, dále na Růžovou horu, Pěnkavčí vrch ve Velké Úpě, Javor a rozlehlé ploché masivy Světla a Černé Hory. Za pěkného počasí dohlédnete na Orlické hory a Jeseníky

s nejnámější horou Praděd. Projekt na výstavbu rozhledny byl zahájen na začátku roku 2007, otevření se konalo 1. července 2009. Je ocelovou konstrukcí, v nadmořské výšce 1207 metrů. Je vysoká 31 metrů a má 138 schodů. Vstup na rozhlednu je bezplatný.

Vybudování rozhledny na Hnědém vr-

chu bylo součástí projektu „Zkvalitnění dostupnosti a rozšíření dopravní infrastruktury turistického střediska Pec pod Sněžkou“, na který radnice získala dotaci 57 milionů korun z Regionálního operačního programu Severovýchod.

Regionální operační program Severovýchod podpořil dalších 170 projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu v Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji.

Investice do vaší budoucnosti
Společně pracujeme na rozvoji naší země
z Evropského fondu pro regionální rozvoj

23 V památném domě č.p. 107 ve Svobodě nad Úpou byla umístěna pekárna rodiny Etrichů. Jejich potomek sestrojil letadlo Holub (Taube), z něhož později vznikla letadla typu Heinkel. Největšího rozkvětu dosáhla obec v 19. století, kdy zde byly postaveny papírny. Šířily slávu do celého světa. Vyráběl se tu a exportoval první cigaretový papír ve střední Evropě. V říjnu 1580 byla Svoboda nad Úpou povýšena císařem Rudolfem II. na město.

24 V okolí krkonošských Albeřic se v minulosti těžil vápenný, který bylo třeba zpracovávat. Proto zde kromě lomů vznikaly i vápenky. **Muzeum Vápenka v Horních Albeřicích** vzniklo v jednoramenné šachtové vápenné peci na pálení vápná původně z roku 1836, kterou najdeme vedle cesty k Lysečskému Boudám. Původní pec zůstala zachována a v současné době je v její osmiboké dřevěné věži umístěno muzeum, dokumentující život obyvatel Albeřického údolí zhruba od 14. století. Zdánilivě obyčejné lidské příběhy připomínají rozpolcenou historii zdejší oblasti. Klíče vám zapůjčí v informačním centru Veselý výlet v Horním Maršově.

Projekt Správy Krkonošského národního parku v ČR a Muzea Ceramiki Boleslawiec v Polsku

Via Fabrilis – cesta řemeslných tradic zaměřená na zachování kulturního dědictví v příhraničním území sklízí úspěchy

Via Fabrilis, zabývající se uchováváním a prezentací projevů tradiční lidové a měšťanské kultury v oblasti řemeslné výroby na území středních a západních Krkonoš a přilehlého podhůří na české i polské straně hor, se dostala mezi dvacítku nejúspěšnějších projektů Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR - Polská republika 2007 - 2013.

Cílem bylo vytvořit pro návštěvníky lákavou trasu spojující města Vrchlabí a Boleslawiec se zastávkami v muzeích, expozicích či otevřených dílnách v Jilemnici, Poniklé, Vysokém nad Jizerou, Pasekách nad Jizerou, Harrachově na české straně a ve Szklarske Porębě, Jelení Hoře, Lubomierzu, Wlenu, Lwówku Slaskim na straně polské.

Projekt zahrnoval aktivity, které dohromady vytvořily zajímavý a ucelený soubor činností, vedoucích k uchování tradičních rukodělných a řemeslných výrob. Součástí byla mimo jiné výstavba repliky čtvrtého historického domu na náměstí Míru ve Vrchlabí i částečná rekonstrukce památkově chráněného objektu v Boleslavci.

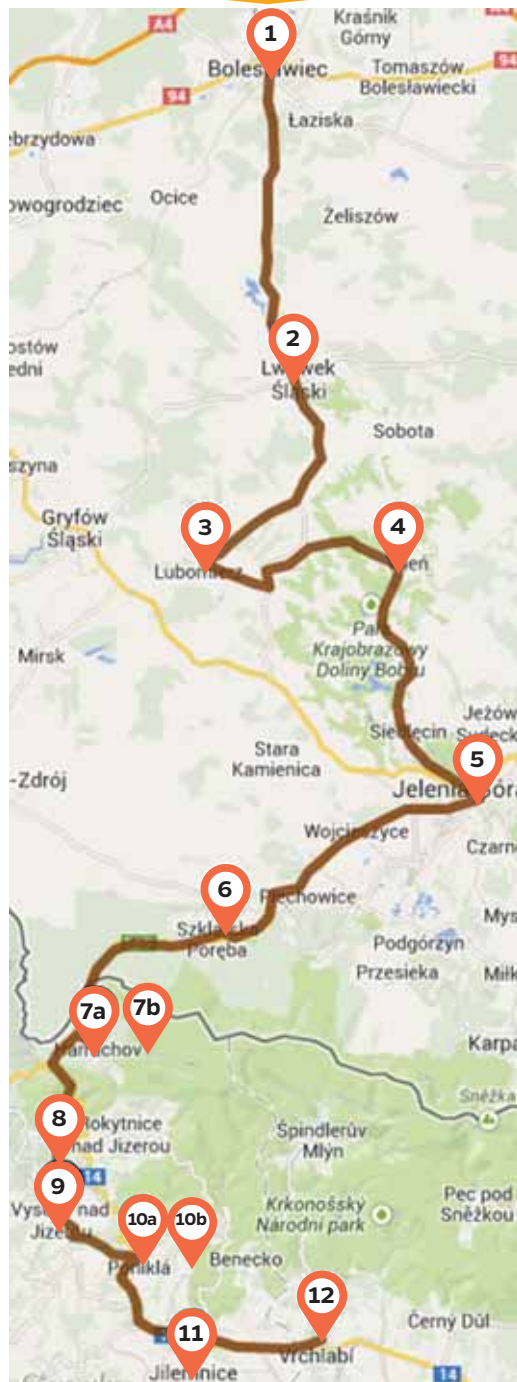
Via Fabrilis získala několik ocenění. Spolupráce obou muzeí byla v roce 2009 oceněna Euroregionem Nisa udělením 1. ceny v oblasti Kultura. Projekt byl úspěšně hodnocen i na polské straně Krkonoš a byl zařazen v roce 2013 mezi 7 „divů“ fondů EU - „Polska pięknieje - 7 Cudów Funduszy Europejskich“.

1 Městské muzeum v Boleslavci bylo založeno roku 1908. Koncem druhé světové války byly sbírky „rozprášeny“, zbyla pouze budova. Poválečná činnost muzea byla zahájena koncem roku 1953 výstavami připravenými tehdejší Slezským muzeem (dnes národní muzeum) ve Vratislavi. Po rekonstrukci v roce 1967

bylo otevřeno jako Muzeum keramiky. O výběru této specializace rozhodly řemeslné tradice Boleslavce – města od dávných dob proslulého výrobou kvalitní kameniny.

Krátce vám představujeme jednotlivá zastavení

3 Lubomierz a budova Muzea Kargula a Pawlaka

se nachází v Plátenickém domě ze 16. století, který je dokladem tkalcovských a hedvábnických tradic města, jehož počátky sahají do 12. století. Historický vývoj a charakter Lubomierze zásadně ovlivnilo založení kláštera sester benediktýnek a přidělení okolního území klášteru. Sídlo vlastníci již od roku 1291 městská práva bylo majetkem a hlavním zdrojem příjmů kláštera až do jeho zrušení v roce 1810. Tuto skutečnost připomíná nejceněnější památka města – monumentální klášterní objekt, jehož součástí je jedna z barokních perel Slezska – kostel sv. Materna.

5 Budova Krkonošského muzea v Jelení Hoře

přibližuje historii i kulturní a umělecké dědictví regionu. Součástí etnografických sbírek jsou památky spojené se zpracováním textilních vláken a tkalcovstvím. K vidění jsou tkalcovské stroje, kolovrátky, trdlice, nitěnky, přeslice, motovidla, vochle, štočky na potisk plátna, lokty. Sbírkou dokumentují historické techniky plátenictví a tkalcovství v Dolním Slezsku. Jsou svědectvím bohatých tradic Jelení Hory. Od pol. 16. století se město živě rozvíjelo jako středisko výroby jemných lněných látek, prodávaných v Evropě a Americe, což se stalo zdrojem bohatství města a jeho obyvatel.

7a Novosvětská sklárna v Harrachově

byla založena r. 1712. Návštěvníkům je zpřístupněn výrobní provoz sklárny představující kompletní postup zpracování skla ručními technologiemi, včetně brusírny skla z roku 1895 poháněné transmisem i vodní turbínou, která je technickou památkou chráněnou UNESCO. Historii a současnost sklárny prostřednictvím dobových fotografií, sklářského náčiní a zejména sbírky stylového a technologického vývoje harrachovského skla představuje Muzeum skla umístěné ve skelmistrovském domě z roku 1737. Součástí areálu je prodejna skla, minipivovar s restaurací a pivní lázně.

8 Budova Krkonošského muzea – Památník zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou

sídlí v budově bývalé fary v sousedství kostela sv. Václava z konce 18. století. Kromě vlastivědné expozice zaměřené na obec Paseky n. J. a blízké okolí nabízí pohled do soustružnické dílny s kompletním vybavením z konce 19. století, ukázkou tkaní na tkalcovském stavu, navlékání korálků a stálou výstavu věnovanou krkonošské houslařské škole.

10a Soukromé muzeum manželů Pičmanových v Poniklé

se nachází v horní části obce nedaleko kostela a hřbitova. První expozice byla r. 1999 v původní roubené stodole. Nová část v přístavbě zahájila provoz v roce 2004. Kromě dokladů tradiční zemědělské, řemeslné a domácí výroby nabízí ukázky starých oděvních i dekorativních textilií, různých technik jejich tvoření a zdobení, pohled do dětského koutku se starými hračkami, do místní hospůdky, dobového módního salónu a další zajímavosti.

10b Kreativní dílna firmy Rautis v Poniklé s podnikovou prodejnou

vznikla v r. 1995. Navazuje na tradiční výrobu vánočních ozdob z roku 1902. V prostorách původní Hornovy firmy dnešní majitelé rozvíjí staré technologické postupy a rozšiřují někdejší sortiment o nové výrobky. V posledních letech byly veřejnosti zpřístupněny výrobní prostory formou exkurzí. Návštěvníci mohou zkusit vlastní zručnost a fantazii při tvoření vánočních ozdob v přilehlé kreativní dílně.

11 Krkonošské muzeum v Jilemnici

bylo založeno v roce 1891 v souvislosti s prvními přípravami na Národopisnou výstavu československou v Praze. Od roku 1953 sídlí v bývalém zámku hrabat Harrachů. Muzeum se ve svém sbírkotvorném programu zaměřuje především na historii a národopis západních Krkonoš, počátky a vývoj českého lyžování, v galerijní oblasti především na dílo Františka Kavana (1866–1941). Expozice – Bílou stopou seznamuje s kapitolami z dějin českého lyžování do r. 1938. Od roku 1979 je muzeum součástí Krkonošského muzea při Správě KRMAP. Od 1. 1. 2013 je Krkonošské muzeum Jilemnice provozováno jako společné muzeum Města Jilemnice a Správy KRMAP.

12 Historické měšťanské domy s podloubím ve Vrchlabí

jsou sídlem expozic Krkonošského muzea a Informačního střediska Správy KRMAP. Představují někdejší obydlí, dílny a obchody měšťanů ze 17. a 18. století. Zřejmě nestarší z domů č.p. 222 je datován do roku 1623. Tři z domků byly rekonstruovány na konci 70. let 20. století. Čtvrtý, s hrázděným štítem, zbořený r. 1957, nahradila od r. 2010 replika původní stavby. Tématy současných expozic jsou ukázky krkonošského skla a místní hodinářské produkce, podmalby na skle, betlemářství, dřevorezby či výroby figurek Krkonoše. Dříve běžně provozovaná řemesla dokladují dílničky truhlářská, ševcovská, sedlářská a košíkářská, vybavené příslušným zařízením, nástroji i výrobky.

2 Historicko-muzejní pracoviště působí v rámci Okresní a městské veřejné knihovny v městě Lwówku Śląským. Nabízí expozice uvnitř raně renesanční radnice, jejíž stavbu řídil jeden z nejlepších renesančních architektů této části Evropy Wendel Rosskopf. V jednotlivých sálech jsou vystaveny sbírky tematicky spojené s historií, tradicemi a kulturním bohatstvím města. Skupina exponátů přibližuje historii zdejší těžby zlata. Nízká vydatnost rudy však způsobila úpadek dobývání cenného nerostu, těžbu nahradil rozkvet soukenictví, tkalcovství a také lámání a opracování stavebního kamene.

4 Wleń je jedním z nejstarších měst na Dolním Slezsku.

Městská práva získal v 1. polovině 13. století. Jeho založení je spojováno s blízkým strážním hrádkem, zmiňovaným v 11. století. Osada se živě rozvíjela do konce 16. století a plnila úlohu důležitého střediska obchodu. Privilegium byl obchod se solí a od r. 1501 také právo pořádat holubí trhy. Připomínkou někdejších trhů je pomník holubářky na wleňském náměstí. Novodobé dějiny nebyly k městu vlídné. Během třicetileté války bylo poničeno. Ruinou se stal i středověký hrad a samo město se z úpadku začalo vzpamatovávat až v 19. století.

6 Dům bratrů Carla a Gerharta Hauptmannových ve Szklarské Porębě

byl otevřen roku 1995. Muzeum je umístěno v historickém domě, který od roku 1890 bratrům patřil. Charisma význačných literátů způsobilo, že se kolem jejich bydlíště seskupila aktivní umělecká družina, která se po roce 1922 zformovala do Sdružení umělců svatého Lukáše. Stálá expozice přibližuje jak osoby majitelů vily, tak umělecký život místa v době předválečné i poválečné. Součástí muzea je výstava skleněných výrobků v minulosti zhotovených ve Szklarské Porębě.

7b Expozice Šindelka v Harrachově

je umístěna v žulové historické budově téhož jména. Šindelová střešní krytina se zde vyráběla od počátku 19. stol. až do roku 1934. Expozice v přízemí seznamuje s lesnickou tematikou od vytěžení lesního porostu přes přiblížení kmenů k cestám a jejich odvoz k dalšímu zpracování, až po následnou obnovu lesa a péči o něj. Myslivecká expozice v patře budovy je věnována myslivosti od historie po současnost. Připomíná např. myslivecké tradice, lovnou zvěř, lovecké zbraně a psy, myslivost v umění a běžném životě.

9 Stálé expozice muzea ve Vysokém nad Jizerou

představují bohaté sbírky včetně místního kulturního života, především ochotnického divadla s nejstarší tradicí v Čechách. Přibližují středověké a raněnovověké dějiny panství hradů Nístějky a Navarova, středověké sklářství, novověkou historii severní části panství Semily a území vysockého soudního okresu. Dále zemědělskou a řemeslnou výrobu, nábytek a oděv 19. století a počátku 20. století, výroční obyčeje, vývoj výroby a užívání lyží na Vysocce. Podkrovní obrazárna předvádí umění vysockých tvůrců a tvůrců Vysockem inspirovaných.

Od ledna 2013 probíhá projekt Via fabrilis II – Cesta řemeslných tradic, který navazuje na úspěšný česko-polský projekt Krkonošského muzea Správy KRMAP ve Vrchlabí a Muzea keramiky v polském Boleslavci, ukončený v roce 2010. Ke stávajícím 15 zastavením na obou stranách Krkonoš je plánováno dalších jedenáct. Konkrétně osm v Polsku a tři v Čechách. V průběhu dvou let budou turistům, místním obyvatelům, laikům i odborníkům nabídnuty mnohé akce a aktivity, týkající se řemeslných tradic. Mnohé akce probíhají na zahradě za čtyřmi historickými domky na náměstí Míru ve Vrchlabí, proto je součástí projektu i její celková rekonstrukce.

www.viafabrilis.eu

